

sedaj skoro povsod isti in so celo v nekaterih krajih, za katere veljajo sedaj določbe odvetniške tarife II. in III. razreda višji, kakor v onih, za katere velja tarifa I. razreda. Pomisliti je še posebno, da po veljavnem konkurznem redu odvetnik in notar niti ne moreta odkloniti konkurznega upravnštva, razun iz tehtnih razlogov in to celo tedaj, ako bi odvetnik in notar vsled uprave imela občutno škodo.

Konečno določuje vladni načrt, naj dobiva poravnalni upravnik polovico pavšalne nagrade, ki pristoja konkurznemu upravniku v slučaju, da se konkurz konča s prisilno poravnavo. Tudi poslovanje poravnalnega upravnika je docela isto, kakor konkurznega upravnika in ni nobenega razloga, zakaj naj bi njegova nagrada znašala manj, kakor ona konkurznega upravnika.

O vladnem načrtu za nagrado konkurznih in poravnalnih upravnikov se bode v kratkem izjavila stalna delegacija avstrijskih odvetnikov in upamo, da se bode odločno uprla, da bi vladni načrt dobil zakonito veljavo.

P.

Iz pravosodne prakse.

A. Civilno pravo.

Spor o lastnini na pokopališču in mrtvašnici med župno cerkvijo in politično občino.

(Konec.)

Prizivu tožene občine je c. kr. okrožno sodišče v Celju s sodbo od 31. julija 1912 o. št. Bc 44/12 ugodilo in tožbeno zahtevo zavrnilo temeljem ponovljenega dokaza z listinami.

Razlogi.

Prvi sodnik je na podlagi listin, zlasti političnega akta D 10543/92 in izpovedb prič smatral za dokazano, da se je od naprave pokopališča in mrtvašnice t. j. od leta 1845. naprej tožnica vedno smatrala kot lastnica pokopališča in mrtvašnice.

Izpodbijana sodba navaja, da opira tožnica svoj tožbeni zahtevek na naslov priposestovanja in naslov nakupa, in povdarja,

da je sporno pokopališče konfesionalno, da tedaj že zaradi tega zadostuje 40letno pokopavanje mrličev po katoliškem obredu od strani cerkve za priposestovanje.

Sicer je tožnica po svojih župnikih na spornem pokopališču izvrševala tudi druga posestna dejanja, odkazovala grobišča, pobirala za izredne grobove posebne grobnine, kosila travo, obrezavala živo mejo, in je imela glasom dopisa župnika K. na okrajno glavarstvo v Brežicah in glasom cerkvenih inventarjev, v katerih ste navedeni pokopališče in mrtvašnica med cerkvenim premoženjem, tudi za priposestovanje potrebni »animus possidendi«, oziroma »dominii«.

Prvi sodnik smatra torej priposestovanje od strani tožnice za dovršeno ter pride do zaključka, da je bila vpisana tožena občina leta 1882. ob napravi nove zemljiške knjige neupravičeno ali pomotoma v zemljiško knjigo kot lastnica spornih parcel, in da je takratni župnik Martin Kr. o tej pomoti izvedel šele l. 1889.; da se občina poprej sploh ni brigala za pokopališče, ter je šele od časa, ko je prišel sedanji župnik Anton D. v Polje (1904), začela izvrševati razna posestna dejanja na pokopališču, torej ob času, ko je bila tožnica že zdavnej priposestovala lastninsko pravico.

Glede nakupa sveta za pokopališče omenja prvi sodnik, da manjka sicer pravega dokaza, da je tožnica sama kupila dotični prostor, da je pa z ozirom na poročilo župnika K. zelo verjetno, da je to storila.

Temu nasproti je prizivno sodišče po delni ponovitvi dokazovanja ugotovilo iz dopisov okrajne oblasti v Podsredi z dne 7. aprila 1841, ki vелеva, naj se lokalne komisije udeležijo iz vsake cerkvene (farne) občine po trije odposlanci, in z dne 1. junija 1845, ki trdi, da ste se občini izrekli za dotični prostor, in ste se farni občini izjavili, da ste pripravljeni trpeti stroške za prostor in ograjo, — da v teh dopisih rabljeni izraz »Pfarrgemeinden« nima pomena cerkvene (farne) občine, marveč pomeni politični občini Sedlarjevo in Lastnič (»eingepfarrte Gemeinden«), ki tvorite skupaj župnijo in cerkveno občino Polje.

Ako bi bilo drugače, bi raba množine »Gemeinden, Pfarrgemeinden« bila nelogična in nerazumljiva.

Po dopisu z dne 1. junija 1845 ste se občini Sedlarjevo in Lastnič izjavili, da plačate stroške novega pokopališča. Smatrati

je torej za dokazano, da ste politični občini Sedlarjevo in Lastnič kot taki kupili prostor za pokopališče in da ste postavili tudi mrtvašnico. Za to govore tudi izpovedbe: priče Janeza Vr., ki je izvedel od svojega očeta in takratnega odbornika občine Lastnič, da je občina Sedlarjevo kupila prostor za pokopališče ter skupno z občino Lastnič trpela do polovice stroške za živo mejo; — priče Franca G., kateremu je oče, v letih 1852. do 1864. župan v Sedlarjevem, pravil, da je občina Sedlarjevo dala napraviti živo mejo okoli pokopališča in mrtvašnice, da je pa morala občina Lastnič prispevati; — in končno priče Janeza A., ki je enako izvedel od starih ljudi, da ste občini Sedlarjevo in Lastnič kupili od treh posestnikov prostor za pokopališče.

Dopis župnika K., ki res omenja samo cerkveno občino Polje (»Pfarrgemeinde«), sam na sebi nikakor ne more ovreči zgorajšnje ugotovitve, ker ni izključeno, da se je imenovani župnik netočno izrazil, zlasti, ker ste obe občini dejansko prispevali k stroškom za mrtvašnico.

Ako pa je dognano, da ste občini Sedlarjevo in Lastnič kupili prostor za pokopališče ter postavili mrtvašnico, se ne more več trditi, da je tožena občina prišla neupravičeno ali pomotoma kot lastnica v zemljiško knjigo. Vprašanje, ali ima občina Lastnič do spornih parcel solastninsko pravico, je odvisno od notranjega razmerja med obema občinama in tukaj ne pride v poštev; gotovo pa tožnica ni upravičena trditi, da je občina Sedlarjevo na njeno škodo vknjižena kot lastnica.

Če izvaja prvo sodišče iz pisma župnika Kr. na okrajno glavarstvo v Brežicah z dne 14. decembra 1889, da je imenovani župnik izvedel še le takrat, da je tožena občina vknjižena kot lastnica, tudi tej ugotovitvi ni mogoče pritrditi, kajti po izpovedbi priče Cecilije A. je dognano, da je takratni župan v Sedlarjevem Franc D. vprašal leta 1882. župnika Kr., na koga naj da vknjižiti pokopališče, in da je župnik rekel, da ne ve; dalje po priči Martinu H., da je prišedši iz Kozjega župnika obvestil, da se je pokopališče vpisalo kot last občine Sedlarjevo, nakar je župnik odgovoril, da mu je to vse eno, da ima le on košnjo, za katero mora vzdrževati živo mejo.

Župnik Kr. je torej očitno pozabil na pogodbo iz leta 1882., če trdi dne 14. decembra 1889, da je šele tedaj izvedel

o zemljiškoknjižnem stanju spornih parcel, kar je verjetno pri njegovih že od prvega sodnika omenjeni visoki starosti.

Treba je še razmotravati vprašanje, ali je tožnica priposestovala sporni parceli, kar smatra prvo sodišče za dokazano. Prvi sodnik je prišel očividno vsled sodno znanega dejstva, da žive v občinah Lastnič in Sedlarjevo sami katoličani, do zaključka, da je sporno pokopališče konfesijonalno, akoravno ni bil poklican za rešitev tega spornega vprašanja, ki spada pred politična oblastva. Na podlagi te ugotovitve meni prvi sodnik, da zadostuje za priposestovanje lastnine že nesporno več kot 40letno pokopavanje mrličev po katoliškem obredu. Temu mnenju prizivno sodišče ne more pritrditi; kajti nesporno je, da je pokopališče določeno za pokopavanje mrličev iz občin Sedlarjevo in Lastnič, in samo ob sebi je umevno, da se ti kot katoličani pokopavajo po katoliškem obredu. Župniki iz Polja so izvrševali le del svoje cerkvene funkcije, ako so mrličje pokopavali; za posestno dejanje se pa to pokopavanje ne more priznati.

Dalje se sklicuje prvi sodnik v dokaz dovršenega tožničnega priposestovanja na pričevanje priče Cecilije A., glasom katerega je imel župnik Kr. za Antonom Eb., torej od leta 1876. naprej košnjo in je strigel živo mejo, ter na pričevanja Neže C., Ane Č., Jakoba K., Franca J., in Martina P., glasom katerih je župnik odkazoval grobišča in pobiral za posebna (lepše izbrana) grobišča grobnino. Kar se tiče teh grobnih pristojbin, so se pobirale šele od leta 1890. naprej in to dejstvo samo po sebi ne zadostuje za priposestovanje že zaradi prekratke dobe. Sicer pa prvi sodnik ni upošteval, da Cecilija A. ni le potrdila, da je župnik K. imel košnjo na pokopališču, marveč soglasno s pričami Martinom H., Martinom B., Jurjem T., Antonom K. tudi, da jo je imel zato, ker je vzdrževal živo mejo, dokler tožena občina leta 1904. ni prodala košnje na pokopališču Martinu R., od katerega jo je župnik Kr. kupil za 4 K. Dalje prvi sodnik ni upošteval, da tudi učitelj Anton Eb., ni dobil košnje odkazane od župnika, temveč od občinskih odborov Sedlarjevo in Lastnič, ki sta mu tudi v letih 1864. in 1865. naročila, da je v živo mejo, katero je moral vzdrževati za košnjo, nasadil sadno drevje. Na dejstvu, da ste občini razpolagali s košnjo na pokopališču, ne župnik, prav nič ne spremeni to, da je bila košnja po izpovedbi

priče Eb. tudi delna odškodnina za opravljanje organistove službe.

Kolikor so košnjo izvrševali župniki, to torej kot izvrševanje priposestovalne posesti ne more priti v poštev, ker so jo župniki imeli proti odplačilu, t. j. oskrbovanju in vzdrževanju žive meje.

Kar se pa tiče odkazovanja grobišč, smatrati je na podlagi že na prvi stopnji izvršenih dokazov za dognano, da so res župniki odkazovali redno brez posredovanja občine grobove, toda to ne zadostuje za ugotovitev, da so izvrševali cerkveno lastninsko pravico, kajti to vršilo se je po starem običaju in brez priposestovalnega namena. To izhaja že iz tega, da je župnik Sr. po izpovedbi priče Ferdinanda Gl., ko ga je ta prosil za grobišče poleg mrtvašnice, napotil pričo k županu občine Sedlarjevo, ki je to dovoljenje tudi dal, in dalje, da je ravno isti priči, ko je hotel vzdati v mrtvašnico spominsko ploščo za nekega Franca St., župnik Martin Kr. izjavil, da priča lahko to stori, kjer hoče, da to ni njegova stvar, temveč županova, ki je res priči tudi dovolil vzdanie plošče.

Ako se dalje prvi sodnik sklicuje v dokaz, da je tožnica imela animus domini, na večkrat omenjeno pismo župnika Kr. z dne 14. decembra 1889 in na zapisnik z dne 24. julija 1892, ki ga imenuje »posadno pismo«, izhaja iz prvega dejansko le, da je župnik Kr. imel »animus domini« pač takrat, ko je pisal dopis okrajnemu glavarstvu, ne pa tudi, da ga je imel ves čas svojega župnikovanja. Sklep z dne 24. julija 1892 se pa mora razlagati v celoti ter ne more biti dopustno, da bi se iz njega upošteval samo odstavek, v katerem pravi občinski odbor tožene občine, da se da cerkev lahko prepisati kot lastnica pokopališča, kajti obenem je občinski odbor tudi sklenil, da mora cerkveno predstojništvo v tem slučaju povrniti občini vse izdatke, katere je imela do sedaj za pokopališče, torej ji pokopališče tako rekoč odkupiti.

Vsled tega niti politična, niti cerkvena oblast glasom spisov 10543/12 ni smatrala sklepa, ki je brez odobrenja okrajnega zastopa sploh neveljaven, za privoljenje v župnikovo zahtevo, da se prepiše tožnica kot lastnica, marveč naravnost za odklonitev ter je vsled predloga župnika Kr. sklenila, opustiti pooblaščenje finančne prokurate, da ta nastopi v imenu župne cerkve v

Polju pravdno pot proti občini, kar jasno kaže, da se je župnik udal, tedaj zopet opustil svoj v dopisu z dne 14. decembra 1889 izraženi »animus dominii«.

V cerkvenih inventarjih sta res pokopališče in mrtvašnica navedena med cerkvenim premoženjem, toda ti inventarji so enostranski akti, iz katerih tožnica ni mogla pridobiti nobenih pravic; inventar iz leta 1904. je res takratni župan Kl. sopodpisal ter nanj pritisnil občinski pečat, toda on je sam kot priča izpovedal, — ne glede na to, da sam ni bil upravičen oddati izjave glede lastnine na spornih parcelah — da se pri inventuri o pokopališču in mrtvašnici niti govorilo ni, in res se dotični zapisnik sklicuje le na prejšnje inventarje brez zadevnega naštevanja.

Če se nasprotno upošteva, da je občina Sedlarjevo s pripomočjo občine Lastnič po soglasnih izpovedbah navedenih prič sama oskrbovala vsa popravila na pokopališču in v mrtvašnici, — izvzet je znabiti le steber pri vratih, za katerega je prosil župnik Kr. raz leco, — in sicer, kakor sledi iz pričevanja Janeza A., Martina H. in Alojza Vr. ne morda konkurenčnim potom, temveč iz občinske blagajne, potem v zvezi s prejšnjimi ugotovitvami ni več dvomiti, da je ostala ves čas sama v posesti spornih parcel, da torej o priposestovanju po tožnici ne more biti govora (§§ 1460 obč. drž. zak.).

Cerkveni računi iz let 1852. do 1856. sicer izkazujejo izdatke za obrezovanje pokopališke žive meje, pa to za vprašanje o priposestovanju ne pride v poštev, z ozirom na ugotovitev, da sta vsaj od leta 1863. dalje to živo mejo obrezovala učitelj Anton Eb. in za njim župnik Martin Kr. v imenu občine in zanjo.

Vrhovno sodišče je reviziji tožnice z odločbo z dne 22. aprila 1913 Rv VI 549 ugodilo in obnovilo sodbo prvega sodišča s tem, da mora tožena občina plačati tožnici stroške druge in tretje stopnje.

Razlogi.

Iz listin, ki se tičejo razprav in pogajanj pred ustanovitvijo novega pokopališča z mrtvašnico med župnijo v Polju in takratnim vojdstvom (Vogtei), ki je tedaj nadzorovalo oskrbovanje

cerkvenega premoženja, izhaja, da se je izvršitev zadeve poverila župnemu uradu, oziroma takratnemu cerkvenemu predstojniku v Polju, da so ta in župljani, zastopani po odposlancih v župnijo spadajočih občin, izbrali primerno zemljišče, in je vojdstvo izreklo, da morate občini po zakonu plačati kupnino za zemljišče in za ograjo.

Na ta način je pokopališče z mrtvašnico vred napravila cerkvena občina kot skupnost v tej občini stanujočih katolikov, ki so bili po zakonu zavezani skrbeti za nabavo v to potrebnih prispevkov, na njih račun.

Temu glasom listin popolnoma jasnemu pravnemu razmerju nasprotuje pravni nazor okrožnega sodišča, da bi bili politični občini Sedlarjevo in Lastnič, ki pripadete k cerkveni občini Polje, zemljišče za pokopališče kupili in da bi bili kot lastnici mrtvašnico napravili.

Ker ni kupne pogodbe, se sklicuje prizivno sodišče na posamezne izpovedbe, ki čisto nedoločno in splošno trdijo, da je občina Sedlarjevo svet za pokopališče kupila in zagrabila, občina Lastnič pa da je prispevala. Te ugotovitve bi utegnile pojasniti zgolj vprašanje, odkod da so prihajala sredstva za nakup in napravo pokopališča in kdo da je sodeloval, nikakor pa ne morejo pojasniti vprašanja, katera oseba je pridobila pravico na teh stvarih, torej vprašanja, ki je ravno v tem slučaju važno.

Tudi toženka zamenja osebo, ki je pridobila pokopališče in mrtvašnico, s selskima občinama, ki sta morali le prispevati. Toženka trdi po eni strani, da je občina Sedlarjevo svet za pokopališče kupila ter se z občino Lastnič dogovorila, naj ta k temu prispeva, občane ta občine bi pa bilo zato brez posebne pristojbine pokopavati na tem pokopališču; na drugem mestu pa zopet priznava iz listine A razvidno dejstvo, da je bila cerkvena občina, to ste obe selski občini, ki tvorite župnijo, pripravljena kupiti prostor za pokopališče. Za pridobiteljico je torej smatrati le tožečo cerkev, ki je zanjo nastopala cerkvena občina, katero je pa namestovalo upravništvo cerkvenega premoženja, obstoječe iz župnika in obeh cerkvenih ključarjev.

Pravilno sta se torej pokopališče in mrtvašnica imenovala v zapisnikih iz leta 1857, 1870, 1904, sestavljenih o priliki predaje župni cerkvi svetega Nikolaja v Polju lastnega premoženja

(temporalij), kot del cerkvenega premoženja; pravilno se je to zgodilo v cerkvenem inventarju od leta 1861 in se tožnica kot lastnica teh stvari navaja v davčnem katastru od leta 1854; toženka se pa ne sklicuje na občinski inventar, dasi bi morala po zakonu vse dele občinskega premoženja tam zaznamovati (§ 57 obč. reda za Štajersko od 2. maja 1864 dež. zak. št. 5).

Pri razsoji, ali se je cerkev nahajala izza pridobitve zemljišča in mrtvašnice sem tudi zares v dobi 40 let v posesti ali pa je toženka izvrševala v tem času posest, treba je imeti pred očmi, da se smejo za posestna dejanja smatrati le taka dejanja, s katerimi se je neomejeno razpolagalo glede pokopališča in mrtvašnice; dalje je treba pri tem povdariti, da so že pred zakonom od 7. maja 1874, št. 50 drž. z. cerkveno premoženje oskrbovali cerkveni predstojnik in zastopniki župljanov, ki morajo v slučaju nedostatka cerkvenega premoženja pokriti to, kar še manjka, popolnoma ali deloma.

To je veljalo tudi za lavantinsko škofijo, kakor izhaja iz uvodoma omenjenih listin in iz navodila za oskrbovanje nadarbinskega in cerkvenega premoženja od 22. septembra 1859, ki se je izdalo vsled najvišjega sklepa od 3. oktobra 1858. Po § 36 zakona od 7. maja 1874, drž. zak. št. 50, se naj naloži članom cerkvene občine posebna doklada, kolikor ni preskrbljeno za potrebščine župne (farne) občine z njej lastno imovino ali z drugimi cerkvenimi sredstvi, ki so na razpolago v pokritje teh potrebščin. V § 37 imenovanega zakona je določeno, da bodo izdani natančni predpisi ob uredbi in zastopstvu cerkvenih (farnih) občin in oskrbovanju njihovih zadev v posebnem zakonu. Ta zakon dosedaj še ni bil izdan. Po § 52 istega zakona se naj začasno ukazoma izdajo predpisi, potrebni za izvedbo tega zakona, dokler ne bodo izdani zakoniti predpisi cerkvenega in nadarbinskega premoženja.

Zadevna ministrska naredba od 31. decembra 1877, št. 5 d. z. iz leta 1878 določa, da naj občine oskrbujejo do novega zakona zadeve katoliških občin kakor dosedaj (okrožnica ordinarijata za lavantinsko škofijo št. 1599 iz leta 1859). Občine morajo torej tudi znanprej sklepati o prispevkih za bogočastne namene, ki zadenejo župljane, in morajo skrbeti za njih pokritje in izterjanje teh prispevkov. Po teh predpisih je bila torej že

prej kakor tudi po zakonu od 7. maja 1874, št. 50 d. z. dolžnost občanov v Sedlarjevem in Lastniču kot župljanov cerkvene (farne) občine Polje vzdrževati pokopališče in mrtvašnico, kakor so imeli svoječasno dolžnost nakupiti zemljišče in napraviti mrtvašnico. Ako je tožena občina skrbela ze popravila, niso bila to, kakor meni prizivno sodišče, posestna dejanja, ker je tožena občina izpolnjevala le svojo dolžnost, to tem manje, ker teh opravil ni tožena občina sama oskrbovala in je cerkev, kakor je prizivno sodišče ugotovilo po cerkvenih računih od leta 1847 do 1856., v letih 1852 do 1856 tudi skrbela za taka popravila.

Iz istega vzroka tudi ni smatrati za posestna dejanja to, da je tožena občina pustila župniku za vzdrževanje pokopališkega plota košnjo na pokopališču in da je prepustila učitelju za oskrbovanje organistovske službe; torej v cerkvene namene, košnjo ne pokopališču in mu naročila, da nasadi sadna drevesa v meji. Brez posebnih drugih znakov je marveč smatrati taka dejanja le za izpolnitev zakonite dolžnosti; to so bila le popravila v cerkvene namene.

Tudi l. 1882. na korist tožene občine izvršeni vpis v zemljiški knjigi ni posestno dejanje, ker se vpis ni izvršil vsled zadevnega sklepa občinskega odbora in ker zastopa župan, ki je takrat sodeloval, občino sicer na zunaj, ni pa organ, ki bi smel sklepati namesto občine (§§ 12, 14, 27 in 49 občinskega reda za Štajersko).

Nasprotno se je ugotovilo, da je vsakokratni župnik in cerkveni predstojnik vso dobo priposestovanja opravljal vsa cerkvena opravila na pokopališču, da je odkazoval grobove ter da je pobiral za posebna grobišča od leta 1882 naprej pristojbine.

Dasiravno spadajo cerkvena opravila v prvi vrsti v cerkveno področje, so vendar v tem slučaju tudi pravno važna, ker se ni ugotovilo, da bi bila občina vplivala na kakoršen koli način na ta cerkvena opravila; cerkev je izvrševala torej neprenehoma svojo posest in razpolagala brez motenja glede pokopališča in mrtvašnice.

Po neizpodbijani ugotovitvi okrajnega sodišča so se pristojbine plačevale ne šele od leta 1890., kakor meni okrožno sodišče, marveč že od 30. aprila 1880. Župni urad je postavil poleg drugih, zgoraj omenjenih, iz cerkvenih računov razvidnih opravil, l. 1872

tudi steber pri pokopaliških vratih. Z ozirom na te okolnosti in na prej navedeni vpis v cerkvenih inventarjih in izročilnih zapisnikih je jasno, da je razpolagal cerkveni predstojnik ravno v najvažnejših obzirih, ki zadevajo pravi namen pokopališča, vselej sam, da je cerkev posest izvrševala, ne tožena občina. To izvrševanje posesti kaže obenem, da je tožnica imela namen in voljo, da poseduje te stvari. Nasprotni nazor okrožnega sodišča torej nikakor ni utemeljen.

Okolnost, da je župnik napolnil stranko, ki je hotela imeti poseben prostor poleg mrtvašnice in si je želela vzditi nagrobni kamen v zid mrtvašnice, da naj naprosi za dovoljenje tudi župana, nikakor ne more koristiti toženi občini, ker podrobnosti tega slučaja niso znane in se zlasti ne ve, zakaj je župnik še želel županovega dovoljenja.

Ako se prlzivno sodišče sklicuje v dokaz, da tožnica ni imela posestne volje, na izjavo župnika Martina Kr. proti takratnemu županu, da je vseeno, kdo da je prepisan v zemljiški knjigi za lastnika, in da je isto ponovil na poročilo, da se je vpis izvršil na toženo občino, in je pozneje celo odsvetoval od tožbe proti toženi občini, treba je poudarjati, da so te izjave imenovanega župnika brez pomena, ker ni imel pravice se odreči pravici cerkve, in ker tudi ne glede na to in glede na njegovo visoko starost v tej izjavi ni spoznati resne volje, da bi bil hotel se v imenu cerkve res odpovedati posesti, katero je bila ta toliko časa vživala.

Doslej se je tožba opustila, kakor izhaja iz spisov okrajnega glavarstva v Brežicah D 10.543/1892, zato, ker se je cerkev bala velikih pravnih stroškov.

Tožnica je postala lastnica vsled priposestovanja; na vpis v zemljiški knjigi se pa tožena občina ne more sklicevati, kakor se je to že izvajalo v revizijskem sklepu od 21. novembra 1911 R. VI 339/11/1.

Tožbena zahteva je torej upravičena.

Dr. Juro Hrašovec.

B. Kazensko pravo.

Predstava igre na shodu, omejenem na povabljene goste, katero je prepovedalo oblastvo, izvršujoče gledališko oceno, ne utemeljuje odgovornosti po shodnem pravu, in se kaznujejo protizakonita dejanja, storjena na takih shodih, po občnih določilih kazenskega zakonika.

A je kakor zastopnik delavskega društva »Pokroka« priglasil pri okrajnem glavarstvu v N. namerjano predstavo igre »Prúboj« v dvorani delavskega doma. C. kr. namestništvo v Prági je z razpisom z dne 8. maja 1913, št. 9028 to igro prepovedalo, ker je njena vsebina proti javnemu redu in miru. Ta razpis se je dostavil A-ju 11. maja 1913. Vzlic temu se je na shodu, ki ga je sklical A za povabljene goste v dvorani delavskega doma omenjena igra predstavljala.

Okr. sodišče v N. je s sodbo z dne 24. junija 1913 izreklo, da je A kriv prestopka po §§ 6, 11 in 19 zakona z dne 15. novembra 1867, št. 135 drž. zak., in to sodbo je okrožno sodišče v J. z odločbo z dne 5. septembra 1913 potrdilo.

Na ničnostno pritožbo v obrambo zakona je vrhovni in kasacijski dvor z odločbo z dne 10. februarja 1914 opr. št. Kr II 37/14-4 izrekel, da kršita obe sodbi spodnjih sodišč zakon v določilih §-ov 6, 21 in 19 o shod. pr.; obe je v celem obsegu razveljavil in A-ja od obtožbe radi prestopka po §§ 6, 11 in 19 sh. pr. po § 259, št. 3 kaz. pr. r. oprostil.

Razlogi.

Sodbi obeh spodnjih sodišč kršita zakon v določilih §§ 6, 11 in 19 o shodnem pravu.

Po sodbenih ugotovitvah se je proizvajala igra na shodu, omejenem na povabljene goste (§ 2 sh. pr.). Četudi taki shodi po zakonu niso izrečno izvzeti iz določil sh. prava — kakor je to pri § 4. sh. pr. glede volilnih shodov, ako se godijo o času razpisanih volitev, in pri § 5. istega zakona glede javnih veselic, ako se vršijo po dosedanjem običaju — kaže vendar okolnost, ko zakon sam ne zahteva, da bi se takšni shodi naznanili oblastvu, jasno, da tudi drugih določb shod. pr. ne mara na nje uporabljati. S tem, da zakon ne zahteva naznanila o namerjani prireditvi shoda,

se odpoveduje možnosti, odposlati k takim prireditvam odposlanca in nadzirati dogodke na teh shodih. Samo takšno nadzorstvo bi pa omogočilo zahtevano jamstvo, da se dotična določila tudi izpolnjujejo. Protizakonita dejanja, storjena na takih omejenih shodih, se kaznujejo po občnih določenih kaz. zakona, oziroma po policijskih kazenskih predpisih, ako tvorijo kazenski učin. Po tem tudi ne more predstava igre na shodu, omejenem na povabljenе goste, katero prepove oblastvo, izvršujoče gledališko oceno, ne glede na morebitno kazen od strani upravnega oblastva, utemeljiti odgovornosti po shodnem pravu. Samo mimogrede naj se omeni, da o prekršitvi proti določilom §-a 6. sh. pr. ne more biti govora, ker ta del zakona samo ugotavlja pravico prepovedi za oblastvo, ne urejuje pa postopanja strank.

Zatorej je bilo ničnostni od c. kr. generalne prokurature po § 33 kaz. pr. r. vloženi pritožbi v obrambo zakona po § 292 in 479 k. pr. r. ugoditi in izreči, kakor je v sodbi povedano.

B. Romih.

Iz upravne prakse.

Kranjski lovski zakon in takozvane pridržane lovske pravice.

Posestniki nekaterih vasi v občini Št. Peter na Krasu so imeli svojčas v gozdovih postojnske državne domene razne služnostne pravice. Državna domena je leta 1861. odkupila te služnostne pravice povodom odkupa in uredbe zemljiških bremen. Prepustila je upravičencem v last del svojih gozdov, a na svetu, ki ga je odstopila, si je pri tej priliki pridržala lovsko pravico. Dotično, z upravičenci sklenjeno poravnavo je deželna komisija za odkup in uredbo zemljiških bremen v Ljubljani, potrdila s sklepom z dne 1. maja 1861 št. 990. — Svet, ki ga je prepustila domena, je bil nato z razdelilnim sklepom z dne 9. jan. 1863 št. 3622 razdeljen med posamezne upravičence.

Po tej razdelitvi je ostalo domeni v občini Št. Peter lastnega sveta še približno 970 oralov. Na svojem svetu in na zemljiščih, ki jih je prepustila v last upravičencem, je domena sama uživala lovsko pravico. Pridržek lovske pravice se ni vpisal